

INCLUFAR CURRICULUM

INCLUSIVE FARMING -
TRANSFER OF CONCEPTS, EXPERIENCES, SKILLS AND TRAINING TOOLS FOR SOCIAL FARMING AND
ECO-SOCIAL INCLUSION
(BULGARIAN)

RESULT 1 FROM WP2 OF THE INCLUFAR
LEONARDO ITP PROJECT DE/13/LLP-LDV/TOI/147 619

PROJEKTTRÄGER:

Hofgemeinschaft Weide-Hardebek/ LBF gGmbH
Hauptstraße 32-34
24616 Hardebek
Telefon: +49 4324 88 27 90
Telefax: +49 4324 88 27 911
E-Mail: info@weide-hardebek.de
Internet: www.inclufar.eu

Lifelong
Learning
Programme

This project has been funded with support from the European Commission.
This document reflects the views only of the authors, and the
Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the
information contained therein.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ИНКЛУФАР

Основна идея

„Експерт по включващо фермерство“ се базира на различни професии от областта на селските райони като фермерство, градинарство, здравеопазване, занаяти и изкуства. Посещението на този обучителен курс ще предоставя експертиза при подкрепата на хора със специални нужди, независимо дали живеят в тяхно собствено жилище или са в друга подобна ситуация в общността, или пък живеят в някаква форма на защитени жилища.

Експертът ще бъде в състояние да подпомага тези лица чрез съвместно създаване на подкрепяща среда и на необходимите условия за живот с уважение и чувство за достойнство към техните жизненни и трудови реалности и социалното им обкръжение.

Затова експертът и неговите клиенти ще развиват съвместно индивидуализирана форма и практика на включване според Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от 2006 г.

Фундаментална основа за програмата и работата на този експерт е опитът на селските „общности за работа и живот“, които са един от официално признатите пътища за ангажиране на хората със специални нужди не само като „дом“, но и като реална трудова и жизнена ситуация. Тази форма на включване съществува много преди обществото да я потърси. Един от най-важните основни принципи е да се видят всички сътрудници в такава общност от гледна точка на техните способности и силни страни, а не да се фокусираме върху техните дефицити (вж К.Стам, 2011). Възприемането на всички сътрудници с колегиално, а не с диагностично отношение, е необичайно и изисква обучение. Това отношение е основата на концепцията на социалната терапия, която е описана в „Селските лекции“ на Карл Кьониг, основателят на концепцията за Кемпхил общността, която от създаването си през 1939 г. се превърна в установена в целия свят.

Основни фактори

Професията има 2 основни стълба:

1. Холистично селско стопанство и градинарство, насочено към подпомагане на храненето в широк смисъл

Създаване на качество не чрез увеличаване ефективността на процесите, а като се взема предвид въздействието на човешкия труд:

-върху здравето на почвата и природата

-върху състоянието на хората, които работят там

-както и върху клиенти, които имат нещо повече от нагласа към обмяна на пари и блага, и са ангажирани с форма на селско стопанство, която интегрира културни ценности (вж Манфред Клет, 2003)

Това е един от аспектите на „екологичното включване“, разширяващ идеята за включване от човека към природата. Този аспект представлява едно от основните положения в обучителния процес.

2. Холистична социална работа

Тя поглежда към клиентите от духовна гледна точка, не като към хора, които са увредени, а като към хора, които не могат да изразят напълно своята индивидуалност по същия начин, по който другите хора го правят, заради своите физически или интелектуални ограничения. Работата на експерта е да уважава цялостната личност и да ѝ помогне да реализира своите възможности доколкото е възможно. Затова експертът гледа на хората от перспективата на техните възможности, а не на техните дефицити. Концепцията на „салютогенезата“ също се използва в практиката (вж основните елементи на „чувство за кохерентност“ с неговите три компонента разбираемост, управляемост и смисленост на А.Антоновски).

Социални въпроси и въпроси на околната среда

Програмата не е фокусирана върху земеделски или градинарски теми, а върху социалната тема. Способностите и уменията ще се приложат в практиката в селска и екологична среда. Преди около 50 години по-специално биодинамични ферми бяха отправна точка на тази работа. Напълно съзнателния начин, по който те се справят с почвата, растенията, животните, плодородието, времето, храненето, собствеността, методите и оборудването, парите, капитала и т.н. като част от целия космос, може да бъде взет като подход и методически модел за разглеждане на социалните процеси и явления. Фермерството и селското стопанство днес са само един носител на включващата работа. Целият кръг от професионални занаяти и социалната, културната работа и работата с изкуството, дори религиозните дейности, формират широк кръг от възможности, попадащи в обхвата на компетентностите на експерта да открие, създаде и подкрепи доброто качество на живот на своите клиенти.

Изисквания за прием:

Кандидатите за обучение отговарят обикновено на следните изисквания:

- валиден договор за сътрудник в организация, занимаваща се със социално-терапевтична работа, напр. в общност, за поне 1 година
- съответна професионална квалификация като фермер, градинар, занаятчия, ръководител, домакин, медицински асистент, артист и т.н.
- след едногодишен стаж да получи разрешение от работодателя да вземе участие в 3-годишното обучение

УЧЕБНА ПРОГРАМА ИНКЛУФАР

има два източника.

Базира се на програма FAMIT и програмата на Балтийския семинар.

Съдържание на Учебна програма ИНКЛУФАР е резултат от събраните от социалните ферми обучителни нужди на бъдещите експерти по включване, свързани с ежедневната социална работа в тези ферми. Обучението се осъществява с иновативна образователна структура, която ще наречем „спираловидна учебна програма“. Съдържанието е структурирано на различни нива по време на 3-годишния курс. Той включва антропологични, психологически, медицински и здравни компоненти, както и теми за организацията, управлението и осигуряването на качеството. Всички тези теми са в съответствие със състоянието на съответната наука и актуалните нужди на целевата система, като това са социалните, екологичните и икономическите условия на селския район и социалната система на съответната страна. В съответствие с концепцията на учебната програма, придобиването на знания се допълва от развитието на компетенции.

Методология

От гледна точка на нейната методология, учебна програма ИНКЛУФАР и свързаните материали включват принципите на образованието за възрастни (напр. участие) и използването на методи за мотивиране на обучаващите се чрез техни собствени изследвания, презентации, обсъждане на резултатите и оценка. Това е предизвикателство, тъй като този подход все още не е общ за всички страни-партньори. Посочената по-горе „спираловидна структура“ на учебната програма подкрепя учебния процес дори за тези, които са напуснали училището или университета преди години. Иновативните преподавателски методи ще бъдат приложени, за да освободят учащия се от ролята на клиент. Подходът на ИНКЛУФАР отива отвъд тесните професионални профили и подобрява интердисциплинарните професионалните умения и дейности. Един подход като този не може да бъде последван от традиционна методическа рамка. Съответно студентите ще бъдат обучавани да действат като изследователи, презентатори и разработчици на материали и по-специално да поемат отговорност за своя собствен учебен процес.

Обучителите и лекторите ще приемат ролята на източници, консултанти и подкрепящи. Това ще доведе до треньорски и менторски подход, а не до традиционния преподавателски фокус.

Всички треньори и преподаватели са задължени да имат дълъг практически опит в тази област, както и всеобхватни и добре структурирани знания. Когато курсът се провежда за първи път, треньорство ще се предлага на тези, които стъпват в тази роля от треньори в FAMIT и Балтийския семинар.

Учебен и обучителен процес

Преглед:

Тригодишно обучение с различен фокус:

- ≡ Въведение и основи (Година 1) - Наблюдение
- ≡ Обкръжение и задълбочаване (Година 2) - Задълбочаване

≡ Осъществяване и социално вграждане (Година 3) - реализация

По-конкретно:

Две форми на преподавателски график:

1. Един цял ден всеки месец (общо 33)

Първа част от деня:

- ≡ Формиране на идеи и концепции извън „Селските лекции“
- ≡ обмяна и групова работа

Втора част от деня:

- ≡ познавателна (научна) лекция
- ≡ обмяна и задълбочаване на работата върху знанието, специалните въпроси, напр. „маските“
- ≡ развитие на човечеството и историята

Трета част от деня:

- ≡ изкуство
- Индивидуални дейности за работа върху съдържанието от различна гледна точка, развитие на емпатията

Четвърта част от деня

- ≡ Прилагане на занаяти, умения във всекидневния живот чрез продължаващ тренингов процес.

2. Блокове от една седмица (5 в годината, общо 15)

Блоковете са включени ,за да се работи върху дадена тема за по-дълъг период и за да се включи “троичният метод“, комбиниращ теория, изкуство и практика (вж Ръководство за обучение по лечебна педагогика и социална терапия, Дорнах, 2011, Програма Леонардо Да Винчи, стр I-46ff.).

-сутрин: познавателен елемент в различни форми: лекции, участие на студенти, групова или проектна работа

-следобяд: артистични дейности с артист: глина, рисуване, чертане, музика, писане, движение

Изкуството е свързано със съдържанието на познавателния компонент, напр. организационните теми са комбинирани с упражнения за движение, които правят видими сътрудничеството, процесите на емпатия и ролята на осъзнатостта в социалната работа.

Включването на хората със специални нужди се постига по различни начини:

- ≡ включване в една част от еднодневния тренинг
- ≡ включване в артистичния учебен процес
- ≡ специално организиран начин на участие

Двете форми са подкрепени от преподаватели с цел да предадат прозрения и опит в практическия ежедневен живот на обучаващия се.

Теми на фокус:

Има два фокуса на учебния материал

1. Генерален фокус

- ≡ Етика
- ≡ Образът на човека
- ≡ Участие и включване
- ≡ Биография
- ≡ Роли и институции
- ≡ Професии
- ≡ Особености на лечебно-педагогическите болестни състояния
- ≡ Особености на психологическите болестни състояния
- ≡ Увреждане
- ≡ Пристрастяване
- ≡ Жизнена и работна среда
- ≡ Създаване на среда за живот и работа
- ≡ Развитие на човека и природата
- ≡ Пейзажът като сфера на човешкото въздействие
- ≡ Комуникация
- ≡ Сътрудничество
- ≡ Професионален тренинг за работа и живот
- ≡ Рехабилитация
- ≡ Асистиране (подпомагане) и насърчаване

2. Специален фокус

По време на втората част от еднодневните срещи има различни форми на задълбочаване. Един главен фокус тук идва от „Селските лекции“ на К.Кьониг. Те са използвани като източник на ключови теми в социалната терапия. Те осигуряват наистина не-догматична и предизвикателна перспектива и методически път на справяне със социално-терапевтичните теми, идващи от средата на Кьониг като лекар, от неговото обширно образование и от неговия характер на вдъхновяващ човек.

Примерни теми:

- ≡ Идеята за образа на човека
- ≡ Работа и учене през целия живот
- ≡ Теории и митове на сътворението
- ≡ Гръцките добродетели
- ≡ Западен и Източен (Ориенталски) образ на човека
- ≡ Участие на хората със специални нужди
- ≡ Достойнството на човека в светлината на Конвенцията на ООН
- ≡ Биографично развитие на човека
- ≡ Човек и време: ритъм на деня, седмицата, годината
- ≡ Празниците като мост между култура и природа
- ≡ Внимание към нашите собствени гледни точки и вътрешни нагласи
- ≡ Основи на социалния живот

УЧЕБНА ПРОГРАМА - ОБЩА СТРУКТУРА

Структура на учебната програма

Концепцията на обучението е да има непрекъснато развитие на обучителната програма за:

- ≡ програмните материали въз основа на изискванията за професионална и базирана на науката практика;
- ≡ методите, подходящи за нуждите на възрастните и обучителите, които са съставени от практически ориентирани професионалисти;
- ≡ студентите в съответствие с настоящото им положение от гл.т. на знания, умения и индивидуален обучителен подход.

Идеята се реализира чрез:

- продължаваща работа по развитието от „програмната група“ два пъти годишно с присъствие на отговорните за курса, преподаватели и участници

- ръководство от човек с умения, който е присъствал на всички учебни дейности и който прави рефлексия на съдържанието и процесите с участниците като процес на постоянен трансфер в областта на работа на участниците
- наставничество - всеки участник избира наставник с две цели: да подкрепя участника у дома и да му помогне в намирането на това как да приложи наученото в собствената си работна среда.

Учебна програма

Има две главни форми за обучителни единици:

1. Един учебен ден на месец = 33 дни
2. 10 единици за една седмица

Следващата таблица показва структурата за една година; съдържанието е примерно (таблицата е приложена).

Допълнение: след курса са планирани модули за задълбочаване и разширяване на специални въпроси от социалната терапия, напр. психиатрия, включване и т.н.

Български вариант/Bulgarian version: BAACEST, organization@oporabg.com

Учебна програма ЕКСПЕРТ ПО ВКЛЮЧВАЩО ФЕРМЕРСТВО И РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Цели

Целите на обучението са да се осигури планирана и систематична подкрепа за участие на хората със специални нужди и увреждания в обществото. Необходими са квалифицирани хора, които да предложат тази подкрепа във възможно най-индивидуализирана форма. Това ще бъде постигнато чрез създаване на обкръжение - среда - която разпознава всеки индивидуален характер, както и всички възможности за по-нататъшно развитие.

Средата тук означава не само оформяне на физическото и пространственото обкръжение, но и заинтересованата и активна душевна нагласа и отвореност към кръга от индивидуални и социални възможности. „Отвореност“ означава да се вземе предвид съществуващото физическо и емоционално бреме, но не за да се укрепи, а като база за по-нататъшно развитие.

Самият експерт развива специфична нагласа на вниманието. Това внимание е насочено към възможностите и ограниченията на хората с увреждания. Развитието на тази нагласа на вниманието е основано на пътуване през спираловидната структура на учебната програма, през подходящо и непрекъснато обучение, предвидено от учителите, работещи с него. Това ще се случи заедно с хората с увреждания, доколкото е възможно. Работата на експерта е предназначена да подкрепя хората с увреждания в тяхното ежедневие и работа в широк смисъл. Въпреки че лечебната педагогика и рехабилитационната работа са важни аспекти на тези професионални дейности, те не са фокус тук. Хората от целевата група на експерта не са болни и не са пациенти. Те живеят постоянно със своето увреждане, така че експертът им предлага подкрепа за техния „нормален“ живот, както в случая с всяко човешко същество, дори ако специфичното обучение и по-нататъшно образование са част от това. Затова учебната програма подготвя студенти за вид грижа, която няма за цел на прави хората „по-добре“, но която подобрява качеството им на живот.

Следователно обучението на експерти има холистична перспектива и една, включваща аспектите на пространството и времето, както и техните духовни, душевни и физически способности. Ролята на експерта е да подпомогне създаването на специфична среда за включване, салютогенетично и екосоциално обкръжение, особено в селски райони.

Следователно бъдещият „Експерт по включващо фермерство и развитие на селските райони“ ще овладява умения за развитие на ежедневния живот, работната ситуация, индивидуалните нужди и социалната ситуация като среда, която позволява общо развитие на силните страни. Важна част от профила на експерта ще бъде начинът, по който той разглежда нарушенията, слабостите и проблемите: негова задача е да гледа на тези феномени по конструктивен - салютогенетически - начин и да използва възможностите, които те предоставят.

Творческият процес и вниманието ще бъдат по-важни от традиционното придобиване на знания и умения.

Три компонента

Самата програма е организирана така, че да създава баланс между:

- научно-познавателния компонент,

- проектно-ориентираното и ориентираното към действие съдържание
- емоционално-психологическия тренинг

Изкуства

Артистичните дейности в областта на
рисуване
скулптура
чертане
говорно формиране
евритмия
се извършват по време на курса.

Те са се доказали като ефективно средство за обучение, което прави възможно да се преживеят по-когнитивните части в индивидуализирана и осезаема форма.

Спиралата като концепция на учебната програма

Учебната програма е изградена като възходяща спирала, като по този начин насочва към традиционните принципи на учебната програма, които гледат на възрастта и развитието на учащия се по-сериозно, отколкото на бързопроменящите се изисквания и нужди на обществото, както обикновено са построени съвременните учебни програми.

Различните съдържателни области се надграждат едни други. Следователно има различни нива, във всяко от които са взети основните теми, формиращи 1-во ниво, и се учат по-задълбочено, както и се свързват с нови гледни точки, специално с позоваване на антропософските аспекти на трите нива.

Този класически принцип на учебната програма има интегративна функция, защото дава възможност на учащите се и преподавателите да видят съдържанието в по-голям мащаб, както и в неговите вътрешни връзки. Това подкрепя учащите се, защото дава възможност за идентификация на предходните и последващите задачи на обучението, а оттам и текущата им позиция на всяка точка в продължение на целия път на обучение.

Упражненията с изкуство са интегративни учебни дейности във всички компоненти от учебната програма.

СПИРАЛА

- 1-во ниво: Антропология
  - 2-ро ниво: Педагогика
    - 3-то ниво: Съпровождане на ежедневния живот
      - 4-то ниво: Съпровождане на професионалния живот

Допълнителни учебни области:

- Икономика
- Право
- Развитие на качеството

ЦЕЛИ

Всяко ниво съдържа цели в три сфери:

- Знание
- Емоция
- Действие

Всяко ниво съдържа материали, съответстващи на тези сфери.

Областите Икономика, Право и Развитие на качеството са интегрирани във всички 4 нива на учебната програма, но всяка от тях е на фокус в определено ниво, за да е по-ясно за студентите:

На ниво 2: Развитие на качеството

На ниво 3: Право

На ниво 4: Икономика

ОПИСАНИЕ НА НИВАТА НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Ниво 1: Антропология - Работа върху образа на човека (150 часа)

Погледът към целта за развитие на много индивидуализирани форми на живот изисква диференцираща антропология, за да може да се възприеме лично индивидуалността на всеки клиент. Тъй като личността на учащия се е също част от антропологичния учебен процес, това ниво включва въпроси на биографията и активна работа с биографията, анализи на съществуващи форми на грижа, подкрепа и поддръжка, както и справяне с въпросите на здравето и болестта в салютогенезата, която е ориентирана повече към здравата, отколкото към болната личност

Ниво 2: Педагогика - Работа върху педагогически концепции (250 часа)

Това ниво се занимава с педагогика на възрастните. Тъй като работата има и образователен компонент, следващият етап в тази спирала на развитието е интензивно изучаване на педагогическите въпроси. Някои от по-рано въведените основни образователни теми и теми на развитието, както и биографични и медицински теми, се повтарят, но те са базирани на ситуацията на възрастните с увреждания.

Методологическата иновация може вече да се приложи към тези два етапа: някои части от материала могат да бъдат преподадени и научени успоредно с хора с увреждания с цел обучението да бъде с участие и да бъде част от създаването на средата като продължаваща методическа иновация.

Наред с тези съдържателни изисквания, има и лични учебни средства като например отчетни книги и лична документация.

Ниво 3: Съпровождане в ежедневието и създаване на среда – Изучаване на процесите и съдържанието на живота на хората с увреждания (120 часа)

На това ниво работата се фокусира върху нещата, с които се занимават в ежедневието у дома и свободното време хората с увреждания. Въпросите на комуникацията и сътрудничество също формират част от учебния процес.

Експертът ще се обучава да прилага професионални средства и да намира начини да ги използва със самите хора с увреждания.

Артистичният елемент на това ниво не е само дидактично средство, но и аспект, който ще бъде приложен в актуалния ежедневен живот на увредените хора в тяхното обкръжение под формата на цветове на стените, мебели и всичко останало, свързано с естетическите въпроси.

На това ниво методологията на комуникация и сътрудничество също може да бъде част от съвместното обучение с хора с увреждания.

Ниво 4: Съпровождане на професионалния живот - Работа в условията, процесите и съдържанието на професионалния живот и работния свят на хората с увреждания (100 часа)

Фокусът на четвъртото ниво е върху професионалните и свързаните с работа въпроси. Отново комуникацията и сътрудничеството са важни теми, но в една приложна форма, като това съдържание ще бъде приложено заедно с ръководителите в самите работни места. От друга страна всички въпроси, свързани с трудовия живот от гледна точка на формиране на средата и участието, са част от включващия учебен процес.

Важна идея е да се погледне на работната ситуация по холистичен начин: това означава включвайки всички етапи на „потока от ценности“ (value stream) - от изискванията на клиента, от една страна, до снабдителите или суровите материали за различните етапи на продукцията.

Това прави възможно експертът да прецени своята собствена роля и позиция в потока от ценности, не само за тяхното професионално качество, но също в техния организационен, правен, качествен и финансов аспект.

В допълнение към областите, свързани със заетостта и кариерата, работата на експерта ще включва знания за социалните институции и групи като държавни агенции, политически и неправителствени организации и контакт с тях. Тези контакти и знанието, изисквани тук, трябва да бъдат споделени с целевата група - хората със специални нужди.

Естествено всички тези дейности трябва да бъдат осигурени за всички увредени хора, не само за тези, които вече работят в защитени работилници или живеещи в домове.

ИНТЕГРАТИВНИ ОБЛАСТИ (общо 240 часа)

Животът на хората с увреждания се определя от специфична правна и икономическа рамка по много различни начини. Затова правните и икономическите въпроси са интегрирани в описаните преди това нива на обучението. Това се отнася и за въпросите на развитие на качеството - нещо, чието значение се е увеличило в последните години в интерес на премахване на държавно-доминирания контрол и въвеждането на повече само-ръководеща се система.

Обучителните часове, дадени по-долу, са част от нива 2-4:

- ИКОНОМИКА - 100 ч.
- ПРАВО - 80ч.
- РАЗВИТИЕ НА КАЧЕСТВОТО - 60 ч.

В допълнение към тези обучителни часове, посветени за специални теми, има:

БРОЙ ДОПЪЛНИТЕЛНИ ЧАСОВЕ

Следващите часове са допълнителни към предходните 860 учебни часа:

- 3 професионални срещи от 2 дни: 50 часа
- Проектна работа: 360 часа
- Документация и работа по качеството (ежедневно): 150 часа
- Организационни задачи: 150 часа

Допълнителни часове: 1310 часа

Общо учебни часове: 1570 часа

Като цяло участниците приключват 2710 часа, включително горепосочените часове, които са включени в нормалния поток на обучение. Допълнително изброените интегрирани уроци за вътрешни конференции, организационни и документални задачи (приблизително 600 часа) не се броят.

Метод:

Методологията е подходяща за възрастни и студенти, които чувстват отговорност към своя собствен учебен процес. Учителите се виждат като придружители на различните индивидуални учебни процеси и предоставят предложения за различни методически подходи или са готови да подкрепят индивидуалното развитие и учебния процес на студентите.

Методологията ще бъде приложена в три главни етапа:

1. Представяне на тематичен материал
2. Практикуване на само-развитие в различни социални формати като индивидуална работа, работа по групи или по двойки, играене на роли и т.н.
3. Осъществяване в приложни полета, като се използват специфични примери от практиката на участниците и лекторите

Ученето ще приеме практически подход, специално при обучителните дейности, извършвани съвместно с хора с увреждания.

Оценяване ще се извършва главно със самите участници, тъй като и тези дейности са част от учебния процес, ръководейки се от принципа, че индивидуализацията е по-важна и полезна от стандартизацията.

Проекти

Всеки участник ще изпълни малък проект по време на курса. Той ще бъде изготвен като част от курса и представен, за да демонстрира планирането, графика и важните етапи. Проектът е задължителна част от учебната програма и трябва да бъде документиран по подходящ начин.

Тази работа ще бъде подкрепена и наблюдавана от ментор.

Модулна форма на учебния план

Както е описано по-горе, програмата има модулна форма, състояща се от три различни нива на целите, специален материал за целите, определен брой учебни часове, комбинирани с учебния материал, предоставен от преподавателя, и индивидуални записки и документация на студента.

Студентите ще получат списък от основни отправки, описващи основата и помагачи да се подсилат индивидуалния учебен процес, напр.

Оригинален език

R. Grimm, G. Kaschubowski (Hg.):
Kompendium der anthroposophischen
Heilpaedagogik. München 2008

Karl Koenig: Die Dorfkonzferenzen (Seeds for
Social Renewal: The Camphill Village
Conferences)

Български език

Р.Грим, Г. Кашубовски (съст): Компендиум по
антропософска лечебна педагогика, Варна,
2014, САЛПСТ

Карл Кьониг: Селска конференция (Семена
за социално обновление: Конференция на
Кемпхил селищата) - в процес на подготовка

Rudolf Steiner, Die Erziehung des Kindes vom Gesichtspunkte der Geisteswissenschaft (The Education of the Child in the Light of Anthroposophy)	-
Rudolf Steiner, Heilpädagogischer Kurs, Dornach (Education for Special Needs).	Рудолф Щайнер, Лечебно-педагогически курс, 2009, Изд. „Димо Даскалов“
Christiane Drechsler: Zur Lebensqualitaet Erwachsener mit Behinderung in verschiedenen Wohnformen. Biel 2004	-

Допълнителни модули могат да се развиват и добавят след дипломирането от този курс.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ИНКЛУФАР

Ниво 1: Антропология и базисно знание

Цели: Знание, емоция, действие	Съдържание	И	П	К	Дидактически коментари
1.1. Експертът научава различни антропологични подходи и тяхната историческа рамка	Въвеждащ семинар				* И= Икономика П= Право К= Развитие на качеството
	1.1.1. Три душевни сили: мислене, чувстване, воля				
	1.1.2. Три функционални системи на човешкия организъм				
	1.1.3. Аспекти на човешкия организъм. Конституция на човека				
	1.1.4. Корелация между човек и природа				
	1.1.5. Работа със собствената биография. Етапи на развитието на човека от раждането до смъртта				
	1.1.6. Антропологични подходи в миналото и настоящето. Въздействие на различните антропологични идею върху работата с хора с увреждания				
	1.1.8. Подходи за разбиране на уврежданията като основа на практическата работа				
	1.1.9. Сетивата (вж: Scheuerle, H.J. Die Gesamt-Sinnes-Organisation. A. Thieme, Stuttgart 1984)				
1.2. Експертът учи как да наблюдава своя собствен емоционален живот. Учи саморефлексия чрез работа с изкуства и социални упражнения	1.2.1. Основни знания по социология				
	Връзка на човек и природа - екология - включващо фермерство				
	1.2.2. Влияние на различните идеи за смисъла на живота върху отношението към хората с увреждания (вкл. грижата за възрастните, евтаназията, абортите и т.н.)		П		
	1.2.3. Социални архетипи – социалност и антисоциално поведение в обществото и човека				
	1.2.4. Социалните игри като тренинг инструменти за емпатия и по-добро разбиране на другите				
	1.2.5. Разказването на истории като средство да се опознаем едни други по-добре				
	1.2.6. Управлението на бита като изкуство				
	1.2.7. Основни упражнения в рисуването и чертането				
	1.2.8. Основни упражнения в музиката и пеенето				
	1.2.9. Народни танци				
1.2.10. Ролята на ритмите, годишните празници и тържествата			К		

1.3. Експертът учи конкретни дейности и оценява последствията от тях	1.3.1. Основа на подкрепата и грижата в практиката		П	
	1.3.2 Различни типове на подкрепен живот (държавни и независими)			
	1.3.3. Основи на организирането на живот в дом. Роля на архитектурата за развитие на средата (вж Rittelmeyer)			
	1.3.4. Основи на организирането на работилници с хора с увреждания			
	1.3.5. Основи на организирането на градинарство и фермерство с хора с увреждания			

Ниво 2 : Педагогически концепции и работа

Цели: знание, емоция, действие	Съдържание	И	П	К	Дидактически коментари
2.1. Експертът има знания за педагогическите концепции, както и за уврежданията и поведенческите проблеми	2.1.1. Развитие на човека - концепцията за 7-годишните периоди. Тяло, душа, дух				
	2.1.2. Развитие на човека - втора част. Развитие на човешкото съзнание през курс по история. Роля на училищното образование				
	2.1.3. Юношество. Нарастване на земната зрелост. Работа и любов в живота на младите хора.				
	2.1.4. Етапи на възрастния човек. Помощ за формиране на собствената биография.				
	2.1.5. Остаряване. Смисълът на живота. Живот и умирање в общността. Въпросът за съдбата.				
	2.1.6. Нарушения на развитието. Въведение в полярните болестни състояния				
	2.1.7. Нарушения от аутистичния спектър				
	2.1.8. Генетични синдроми: общо описание, разбиране на заболяванията				
2.2. Експертът е в състояние да свърже антропологичните аспекти с концепции за уврежданията и развива социални умения	2.2.1. Образът на човека в полагането на грижи. Генерална нагласа: супервизия и подкрепа на мястото на образование.				
	2.2.2. Комуникативна компетентност: участие в срещи на колежа, способност да изразиш себе си, способност да изразиш критика по уважителен начин, да дадеш обратна връзка.				
	2.2.3. Комуникативна компетентност: да направиш себе си разбираем за хората с увреждания, комуникирайки в съответствие с индивидуалните нужди, слушайки и разбирайки				

	2.2.4. Обучение за използване на невербална и улеснена комуникация			
	2.2.5. Справяне с хора от различни религиозни и културни групи. Мултикултурализъм, ролята на идеите и ценностите.			
	2.2.6. Познаване на груповата динамика			
	2.2.7. Общуване с родителите и близките на хората с увреждания			
	2.2.8. Лидерство и социална терапия			
2.3. Експертът може да приложи подходящи педагогически концепти в съответствие с аспектите на управление на качеството	2.3.1. Способност да се прилага невербална и техническа комуникация			
	2.3.2 Принципи на учене			
	2.3.3. Способност да се организират фестивали, тържества, представяния с хора с увреждания	И	К	К
	2.3.4. Способност да се подкрепя с уважение процеса на грижата за себе си на човек с увреждане			
	2.3.5. Способност да се организира пространството в дома или работилницата по подкрепящ начин			
	2.3.5. Способност да се развива план за подкрепа		П	
	2.3.6. Способност да се провеждат систематични наблюдения		П	К
	2.3.7. Способност за писане на доклад			К
	2.3.8. Саморефлексия, толеранс към грешките			
	2.3.9. Създаване на собствен план за саморазвитие. Разбота с помощни упражнения.			

Ниво 3. Съпровождане на ежедневиия живот

Цели: знание, емоция, действие	Съдържание			Дидактически коментари
3.1. Експертът познава и разбира факторите и правната основа за съпровождане на ежедневиия живот на хората с увреждания	3.1.1. Правни проучвания. Разбиране на правни текстове. Значението на закона, местните разпоредби, административен ред и т.н. Правно значение на отговорността и задълженията.		П	
	3.1.2. Легални форми на живот за хората с увреждания, осигурявани от държавата		П	
	3.1.3. Мисията на хората с увреждания. Каспар Хаузер като пример.			
	3.1.4. Познаване на диагностичните процедури, особено в социално-терапевтичната диагностика.			
	3.1.5 Разбиране на основни медицински и психологически термини			

	3.1.6. Психиатрия за хора с увреждания - двойната диагноза (основно разбиране)			
	3.1.7. Основно разбиране на антропософската медицина			
	3.1.8. Социалният подход в общностите Кемпхил			
	3.1.9. Форми на делегиране и даване на отговорност на отделните лица и групи.			
3.2. Експертът научава да развива социалните си умения в съответствие с разбирането на професионалните задачи	3.2.1. Справяне с агресията и насилието в ежедневието .			
	3.2.2. Отношение към сексуалността, приятелството и партньорството			
	3.2.3. Предизвикателството между социалната политика и самоопределянето			
	3.2.4. Индивидуалност и общност			
	3.2.5. Ръководство на срещите на колежа, професионалните срещи, дискусиите			
	3.2.6. Организиране и водене на групови дейности: работа, учене, свободни дейности и т.н.			
	3.2.7. Модериране, консултиране и атестационни интервюта с хората с увреждания			
	3.2.8. Модериране на обсъждането с длъжностни лица на човек с увреждания, за когото се грижим			
3.3. Експертът може да използва целенасочено елементи и инструменти за по-добро качество на живот	3.3.1. Придобиване на умения за планиране - изпълнение - оценка: -планиране на краткосрочни цели -планиране на дългосрочни цели -прилагане на методологическите принципи при изпълнение на задачи -преценка и документиране на работните резултати и учебния процес	И	П	К
	3.3.2. Подобряване качеството на живот чрез определяне на подходящи в живота на общността задачи			К
	3.3.3. Умения за поемане на цялата организация и провеждане на работилници с хора с увреждания (в зависимост от уменията или професията на експерта), включително планиране на продукцията, на бюджета и т.н.	И	П	К
	3.3.4. Справяне с парите в работата и живота на общността	И		
	3.3.5. Само-образование и само-развитие			

Ниво 4 Съпровождане на професионалния живот

Цели: знание, емоция, действие	Съдържание			Дидактически коментари	
4.1. Експертът се справя с условията и факторите на създаване на подходяща среда в професионалния живот	4.1.1. Ориентацията към услугата и клиента като нагласа			К	
	4.1.2. Анализирани и изследвани за откриване на най-благоприятните условия на работа в зависимост от актуалните нужди на човека с увреждане			К	
	4.1.3. Анализирани на жизнената ситуация, правене на предложения и осигуряване на нова мотивация			К	
	4.1.4. Конфликтът на интереси между образователните и хуманитарните аспекти и икономическите изисквания в работилницата, когато се занимават с хора с увреждания	И			
	4.1.5. Форми на защитена и частично защитена работа			П	
	4.1.6. Включване и участие в професионално обучение				
	4.1.7. Включване и участие в професионални области			П	К
	4.1.8. Запознаване с работата и условията на различните подкрепящи професии				Лечебните педагози и другите терапевти често работят в същите условия, затова е необходимо да се разбира техният начин на работа за сътрудничество и участие.
	4.1.9. Въведение в работата на специалистите по индустриално и професионално насърчаване в защитени работилници				
	4.1.10. Познаване на системата за социално осигуряване и други легални органи, отговорни за благосъстоянието на хората с увреждания в страната			П	К
	4.1.11. изучаване на правото ЕС-Конвенция за включване Правна рамка на НПО Трудово право Социално право Правна рамка на грижата ?? Семейно право			П	
	4.1.12. Бюджет и икономически живот в собствената общност за живеене и работа				
	4.1.13. Прозрачност при разпределяне на държавни субсидии				

	4.1.14. Концепции за управление на възрастта				
	4.1.15. Концепции за справяне със смъртта и умирането				
	4.1.16. Психология: поведение с хора с психотравма, negliжиране, злоупотреба				
4.2. Експертът придобива по-високи социални умения	4.2.1. Управление на конфликтите в общността				
	4.2.2. Беседи със застаряващите хора				
	4.2.3. Разговори в случай на смърт				
	4.2.4. Способност за поемане на по-отговорна длъжност в собствената организация, до управител				
4.3. Експертът може да развива индивидуализирани концепти за включване и участие и да асистира при прилагането им	4.3.1. Умение за представяне на собствената организация публично и пред официалните органи				
	4.3.2. Сътрудничество със специалистите в работилниците при създаване на възможности за хората с увреждания				
	4.3.3. Осъзнаване на алтернативите за място и възможностите за финансиране				
	4.3.4. Създаване на концепции за професионално развитие и тренинг за хората с увреждания в тяхната ежедневна работа, създавайки образователен план				
	4.3.5. Създаване на концепции за социални и културни дейности (занаяти, музика, евритмия, игри, рисуване, танци, спорт и т.н.)				
	4.3.6. Фермата като поле за работа и творчество				
	4.3.7. Подготовка на възрастните хора за пенсиониране				
	4.3.8. Грижа за професионалната интеграция за хората с тежки увреждания				
	4.3.9. Подготовка и изготвяне на документация за присъединяване към общия пазар на труда				
	4.3.10. Създаване на работни инструкции от методологическа и дидактическа гледна точка				
	4.3.11. Инструменти за управление на качеството				
	4.3.12. Регламенти, предотвратяване на аварии, безопасност, първа помощ и комуникация с хората с увреждания				
	4.3.13. Умение за водене на уводен курс на собственото работно място				

И= Икономика

П= Право

К= Развитие на качеството

СПЕЦИАЛНИ ТЕМИ:

(Тези теми могат да бъдат преподавани и като модули след завършване на редовния курс, в зависимост от това дали могат да се интегрират следващите теми с основната учебна програма, описана по-горе.)

Работа с изкуства (около 100 часа)

В допълнение към знанията и практическите аспекти, работата и практиката с изкуства като концепт е интегрална част от учебната програма за подобряване и разширяване на обучението.

Упражненията с изкуство се използват за процесите на себепознание, творчество и за насърчаване на не-конформисткото мислене и чувстване.

Изкуството има дълга традиция за тази цел, в допълнение - като важна помощ за наблюдение и възприятие и за процесно-ориентирано мислене.

Дългогодишният опит показва, че работейки с изкуство, можем да тренираме процесното ориентиране и действие, което откликва на променящите се ситуации. Всички видове изкуство като рисуване, моделиране, движение и говор могат да се използват.

Целта е не само да се насърчават мануалните умения, но и да се преживее свободната, творческа употреба на материалите, което не е ориентирано към продукта, но насърчава личните и индивидуални дейности.

Музика и ритъм:

Опитът с музиката и нейното приложение в движение може да има двоен характер - строителни елементи и принос за постигане на по-високо качество на живот.

Упражнения и спорт

Насърчаване на уменията на фината и грубата моторика, развитие на перцепцията, създаване на интереси и дейности, удоволствие от движението.

Игри:

Като доброволна, спонтанна и творческа дейност, от функционални до ролеви игри и игри за планиране и контрол, самостоятелно или в група, носят не само удоволствие и забавление, но тренират и прилагат социални правила.

Икономика (100 часа)

- Разпределение на ценностите и социална стойност
- Работа с публични средства
- Финансови основи на социалните институции, източници на финансиране: приходи
- Проектиране на паричните потоци: разходи
- Бюджетиране

Възможни теми на проекти:

Проектиране дохода на заетите лица

Ипотечно кредитиране

Бюджетиране

Право (80 часа)

Доказване на знания за:

- Правна основа за насърчаване на хората с увреждания; права и отговорности на хората с увреждания
- Законова рамка на работилниците за хора с увреждания
- Задачи на експерта
- Изисквания към професионалиста

- Правна основа на супервизията и защитата на данни
- Правна основа на социалната закрила за увредени хора в защитени работилници
- Правна основа на отговорността за произведеното; гаранция и безопасност на работните правила

Идеята за социалната държава и нейното приложение при преобладаващо икономически условия.

Съответните постановления (законови актове) за хора с увреждания и привилегирващо право:

- Основни закони
- Германия: SGB I, III, V, VI, VII
- Германия: Девета книга от социалния кодекс (SGB IX), включително приетите наредби (фокус семинари върху правото)
- Федерален закон за социално подпомагане
- България: Закон за социално подпомагане, Закон за интеграция на хората с увреждания, Семейен кодекс и др.
- Местни актове
- Граждански кодекс
- Защита на данните; отговорност

Професия на специалист по индустриално и професионално насърчаване на защитени работилници

Изисквания за личността на професионалиста

Представителни примери на базата на казуси от правната рамка, за да се изяснят правата и задълженията на хората с увреждания и професионалната работа с тях и професионалното насърчаване (включително планиране на регулацията на работилницата, споразумения за работилницата, супервизия и задължения за грижа, въпросите на отговорността)

Осигуряване на качеството (60 часа):

Експертът може да прилага икономически критерии и стандарти при осигуряване на качеството при обезпечаване на работните процеси в сътрудничество с мениджъра по качеството в работилницата

Въведение в развитието и управлението на качеството в общността за работа и живеене

- История на контрола на качеството
- Развитие на системи за качеството
- Изисквания за управление на качеството
- Рехабилитационни цели и процедури за осигуряване на качеството
- Процедурите за осигуряване на качеството, свързани с областта на грижи
- Принципи на системата от стандарти на сериите ISO 9000 и приложимите към работилниците за увредени хора елементи (напр.наръчник по качество)
- Разходи по създаване на система за развитие на качеството
- Предимства и недостатъци, възможности и ограничения на различните системи за управление на качеството и общността за работа и живеене
- Примерни процедури за сертифициране на общността за работа и живеене

Български вариант/Bulgarian version: BAACEST, organization@oporabg.com